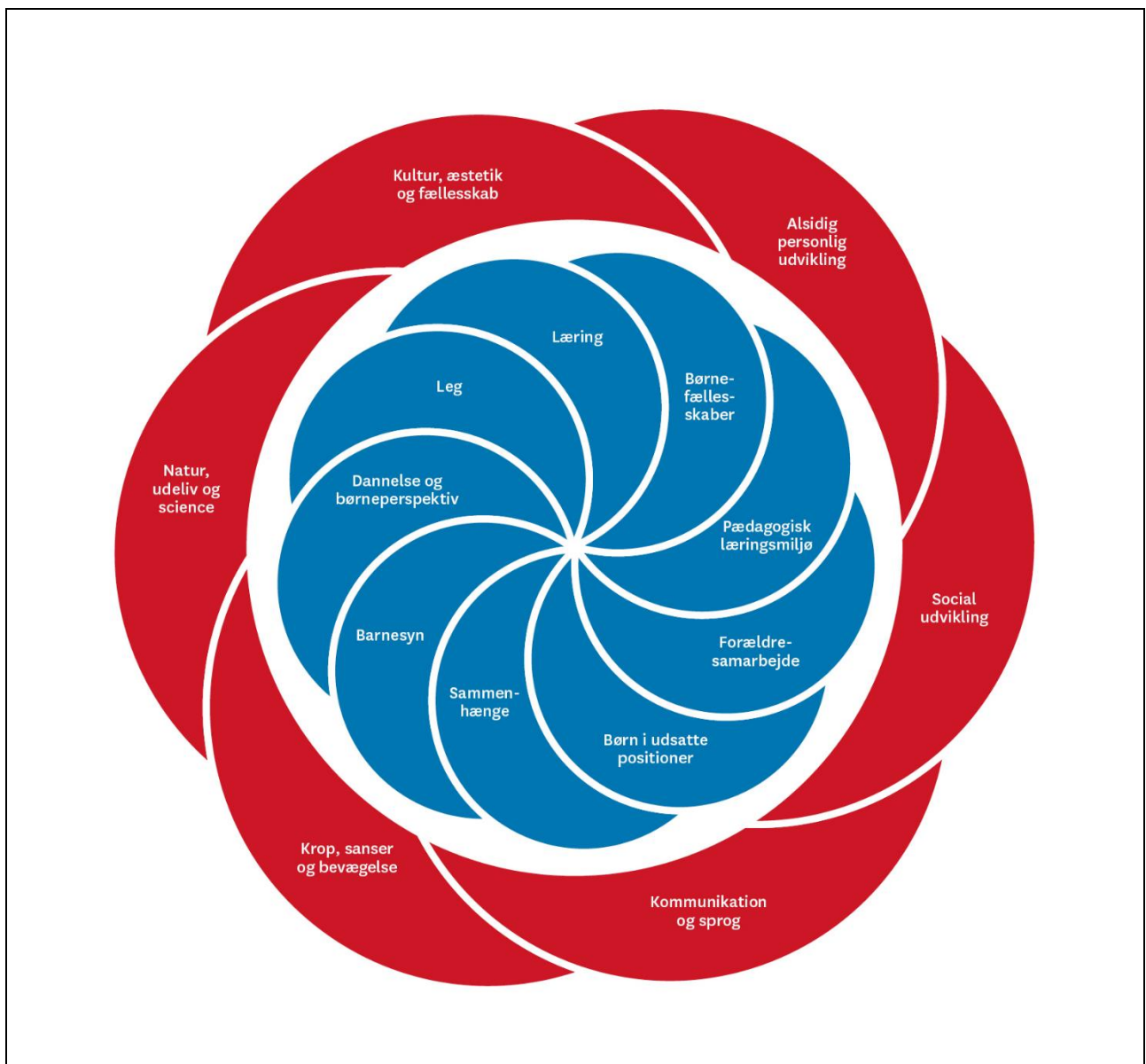

Lokal pædagogisk læreplan
For vuggestueteamet i Børnehuset Mælkevejen
For perioden juni 2024 -juli 2026.

I Børnehuset Mælkevejen har vi valgt at organisere os i to personaleteams, et vuggestueteam for børn mellem 0-2 år og et børnehaveteam for børn fra 3 år til skolestart.

Vi har i mange af arbejds- og refleksionsprocesserne, i udarbejdelsen af nærværende pædagogiske læreplan, valgt at arbejde i vores teams da det gav bedst mening og har sikret at indholdet af vores pædagogiske læreplan er reflekteret i forhold til vores børns- og børnegrupperes udviklingsniveauer, behov og kompetencer mv. og som samtidig er i overensstemmelse med dagtilbudslovens intention om at det pædagogiske læringsmiljø, skal afspejle og tage højde for, at henholdsvis 0-2-årige børns og 3-5-årige børns behov og forudsætninger er væsensforskellige, og at det pædagogiske læringsmiljø derfor skal tilpasses og afspejle dette.

På den baggrund har vi således valgt at udarbejde to Lokale pædagogiske læreplaner, en for arbejdet i vuggestueteamet og en for arbejdet i børnehaveteamet.

Der vil dog naturligvis være store sammenfald i indholdet i de to læreplaner, og lige så naturligt også forskelle, som typisk kommer til udtryk, ved at vuggestueteamets pædagogiske læreplan er den grundlæggende, og børnehaveteamets pædagogiske læreplan bygger ovenpå og udvider grundlaget i takt med børnenes udvikling.

Nærværende Pædagogiske læreplan du læser her, er gældende for arbejdet i vuggestuen og beskriver vuggestueteamets pædagogiske praksis og refleksionerne bag denne.

Børnesyn

”Det at være barn har værdi i sig selv. Danske dagtilbud tager udgangspunkt i et børnesyn, hvor børn ikke alene skal forberedes på at blive voksne, men skal have et godt børneliv, hvor der er tid og ro til at være barn. Børn opfattes som kompetente og som aktive medskabere af egen læring og udvikling inden for rammer, som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Børn skal opleve at have en demokratisk stemme, og deres bidrag er vigtige elementer i det pædagogiske arbejde. De skal udfordres, støttes og udvikle sig i gennem bl.a. legen og børneinitierede aktiviteter og i det enkelte barns eget tempo”.

Loven siger, at det at være barn, har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksen, men også støttes og værdsættes i de første år.

Vi tilføjer til dette børnesyn, at vi ligeledes mener, at alle børn er unikke, og har ret til at være sig selv. Vi ser alle børn som medspillere, vi ser, lytter og inddrager børnene i alle dagens sammenhænge, lege, aktiviteter og rutiner. Vi har positive forventninger til vores børn og mener, at alle børn har noget at bidrage med.

Vi ser på hvert enkelt barn og ud fra det, får vi øje på det enkelte barns udviklingszone. F.eks. på legepladsen, hvis et barn viser initiativ til at ville cykle og selv kan komme op på cyklen, men ikke kan træde. Barnet får hjælp fra en voksen med et lille skub og barnet kommer i gang med at cykle. Barnet viser os noget det gerne vil, og som det kan, med lidt hjælp fra en voksen. Når det får den nødvendige hjælp, oplever barnet at kunne, og får mod, lyst og motivation til at fortsætte med at øve sig, for til sidst lykkes helt selv og vil opleve den store succes at cykle selv.

Vi er opmærksomme på, at vi i vores organisering sørger for at inddele børnene i små grupper således, at vi kan overskue børnegruppen og på den måde sikre, at der i det aktuelle pædagogiske læringsmiljø er nærvær, ro, øjenkontakt og fokus på et anerkendende stemningsfyldt læringsmiljø. Ligeledes er vores fokus i hverdagen, at alle børn er unikke og det er vigtigt for os, at alle børn får fornemmelsen af at føle sig set, hørt og forstået og inddraget.

Vi har en god forudsigelig struktureret hverdag hvor vi skaber tryghed og ro til, at børnene kan være- og holde fokus i aktiviteter, læringsstunder og samspil med de andre børn og voksne, og på den måde skaber vi rammerne for et godt børneliv.

Vi er opmærksomme på, at vi hele tiden skal holde fokus og øver os på, at skabe rammen for strukturen og fundamentet uden for mange afvigelser. Det er vigtigt for os at skabe rammen for det gode børneliv og heri, et stemningsfyldt læringsmiljø.

Dannelse og børneperspektiv

”Børn skal høres og tages alvorligt. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteterne. Med dannelse menes en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden i egen personlighed, så det kan orientere sig i verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske. Personalet er ansvarlige for at invitere børn til at være aktivt deltagende i demokratiske sammenhænge i trygge pædagogiske læringsmiljøer, hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv”.

I småbørnsteamet arbejder vi overordnet ud fra forståelsen af begrebet dannelse som, at barnet skal lære at begå sig. Her tænker vi både, at det enkelte barn skal begynde at lære sig selv at kende og begynde at lære, at indgå i fællesskaber og relationer med andre børn og voksne. Dannelse hæfter sig til kultur begrebet og vi ser dannelse som ydre styrede processer, som skal forankres i de enkelte børn. Vi arbejder ud fra en bevidsthed om at demokratisk dannelse starter med sproget. Med det mener vi, at vi har en sproglig opmærksomhed på hvordan vi, som voksne; omtaler fællesskaber, benævner børns deltagelse, og hvordan vi inddrager os selv som rollemodeller både i vores kropssprog og vores verbale sprog.

Til samling er det de voksne som danner rammen, børnene skal her bl.a. lære at vente på tur, skal se hinanden og på den måde udvikle empati (indre form for dannelse). Vi voksne skal i denne sammenhæng være rollemodeller. Vi er også rollemodeller f.eks. i måden vi modtager nye børn og voksne. Vi tager godt imod med nærvær, smil og omsorg, og bruger både vores

kropssprog og verbale sprog og skaber et positivt stemningsmiljø i modtagelsen og inddrager børnene aktivt i dette.

For at sikre lige deltagelsesmuligheder for de børn som har brug for støtte til, at komme med initiativer og blive hørt (demokratisk), ser vi på hvert enkelt barn og justere os i forhold til hvad hvert enkelt barn har brug for. F.eks. er vi opmærksomme på, at hvert enkelt barn har brug for at komme til orde og skaber tid til det. F.eks. i en samlingsstund eller i rutinen i garderoben og ved spisning.

Vi observerer og justere løbende i vores pædagogiske læringsmiljøer ud fra hvad børnene viser og fortæller os, og på den måde er vi opmærksomme på, at arbejde ud fra børnenes perspektiv. Vi undersøger, skaber og er nysgerrige sammen med børnene. I denne sammenhæng justerer vi os ligeledes ud fra enkelte børn og børnegrupper, f.eks. i vores planlagte voksen initieret aktiviteter, samt fokus på enkelte børns behov ved rutiner som ved spisning, bleskift, putning, garderoben eller i en aflevering.

I forhold til vores fysiske læringsmiljø og indretning observerer og noterer vi, hvad børnene viser os og hvordan de bruger det enkelte rum. Vi anvender her 2 pædagogiske redskaber:

Skema til undersøgelse af rummet.

Skema til reorganisering af rummet.

Disse skemaer bliver udarbejdet i en kombination af hvad den voksne ved, den aktuelle børnegruppe har brug for og den voksnes registrering af hvordan børnene bruger rummet og inddrager her i høj grad børneperspektivet.

Børnefællesskaber

”Børn leger, lærer og dannes i børnefællesskaber, og deres relationer til hinanden er afgørende, Det pædagogiske personale skaber rammerne for, at alle børn med deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig som en del af børnefællesskaberne. Dagtilbuddet skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber og fællesskaber på tværs af alder, køn og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så der er en balance mellem initiativer fra det enkelte barn og hensyn til fællesskabet. Forældre har et medansvar for at skabe et velfungerende børnefællesskab”.

I hverdagens pædagogiske praksis og struktur er vi opmærksomme på, at alle børn er eller bliver inviteret ind i et børnefællesskab på tværs af alder (8 mdr. – 3 år), køn og kultur. Vi har en struktur hvor vi mødes på tværs i teamet om morgenen og at vi i perioder af dagen deler legeplads, samt i forbindelse med vores forskellige temaperioder.

Hvis vi har et barn som er observerende eller er ved siden af de forskellige børnefællesskaber på legepladsen, er vi det pædagogiske personale, de guidende, og invitere barnet med i en leg, og er deltagende sammen med gruppen af børn. F.eks. i en gyngeleg italesætter det pædagogiske

personale, at der er plads til alle i gyngen og støtter børnene i fællesskabet ved gyngen. Hvis der ikke er plads på gyngen, guider vi børnene hen i et andet børnefællesskab med hjælp fra en anden voksen. Det pædagogiske personales rolle i de forskellige børnefællesskaber er: at være opmærksomme på at positionere sig i børnenes fællesskaber og lege, enten ved at være foran, ved siden af eller bagved børnene. På den måde sikre vi, at have øje for, at alle børn har mulighed for at blive set og inkluderet i et børnefællesskab så de leger, lærer, udvikler og dannes sammen.

I vores pædagogiske praksis prioriterer vi i løbet af dagen mindre grupper af børn og skaber et pædagogisk læringsmiljø, hvor det pædagogiske personale sætter et børnefællesskab sammen, hvor vi ud fra en faglig vurdering kan se, at børnene får styrket deres sociale relationer og får et godt og dynamisk fællesskab. Det pædagogiske personales rolle er at skabe gode trygge relationer, så børnene er åbne og har overskud til, at trives, lege, lære og dannes i børnefællesskabet både i den store gruppe og i den lille sammensatte gruppe. Det er vigtigt, at vores fokus er på børnenes ressourcer. F.eks. hvis et barn som vi oplever, kan være udfordret i at indgå i et børnefællesskab, er vores pædagogiske fokus at gøre barnet attraktivt ved, at italesætte det barnet gør godt og kan, samt guide og understøtte det i det, det er på vej til at kunne. Den voksne er deltagende og sikre plads til barnet og invitere andre børn med, og på den måde giver mulighed for at børnene opbygger relationer og mobning kan forebygges.

I vores pædagogiske læringsmiljø ved samling, spisning og i de små grupper oplever vi, at lykkes med at skabe velfungerende børnefællesskaber. F.eks. i det pædagogiske læringsmiljø i garderoben er noget af vores fokus selvhjulpethed, men også, at man hjælper hinanden. Man giver og modtager hjælp og er gode venner som støtter og hjælper hinanden så alle bliver færdige og klar til næste overgang sammen i et børnefællesskab, og til et nyt pædagogiske læringsmiljø.

Vi inddrager og taler med forældrene om hvilke gode legerelationer deres barn har, og hvad vi oplever, fungerer godt. Det gør vi f.eks. ved daglige samtaler og planlagte samtaler hvor vi fokuserer på det gode samspil. Vi fotografer børnenes gode børnefællesskaber og dokumenter på Aula og ligger ud til forældrene. Vi har ligeledes forældrearrangementer som åbner op for, at forældrene har mulighed for, at lærer hinanden og deres børn at kende.

Leg og læring

"Børns læring i dagtilbud skal forstås bredt, hvilket afspejles i de seks læreplanstemaer. Arbejdet med læring i dagtilbud handler om at understøtte børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling. Det indebærer bl.a. at stimulere børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik, hvilket sker gennem f.eks. leg, relationer og udforskning. Læring understøttes, når man følger børnenes undren, nysgerrighed og spontane interesser. Børn læring finder sted i både børneinitierede og vokseninitierede

aktiviteter, leg og rutinesituationer, og et stærkt pædagogisk læringsmiljø har derfor fokus på kvaliteten i alle typer af situationer gennem hele dagen”.

”Leg har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. børns fantasi, fordybelse og nysgerrighed. Det pædagogiske personale skal sikre, at der er anerkendelse, rum og tid til legen. Nogle gange skal det pædagogiske personale støtte, guide og rammesætte legen for, at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for hele børnegruppen”.

Vi har ingen tvivl om, at leg og læring i stor grad hænger sammen. Der er heller ikke nogen tvivl om, at legen er den dominerende virksomhed for børnene. Børns leg skal respekteres som noget væsentlig for børns udvikling – både den organiserede voksenstyrede leg – og den spontane frie leg. Legen hos børnene er lystbetonet, spontan og tager oftest afsæt i børnenes egne erfaringer. Her er det dog vigtigt at have for øje, at den frie leg ikke er så fri. Der er stor forskel på, hvilke erfaringer børn bærer med sig ind i legen (den sociale arv), og dermed følgende status. Det giver erfaringer for børnene på forskellige måder f.eks. barnet underkaster sig de stærke børn, hvis barnet vil være med i legen. Eller et barn truer, råber eller skriger for, at få sin vilje i legen.

Vi skal som dagtilbud være med til at bryde den sociale arv. På et tidspunkt lavede socialforskningsinstituttet en undersøgelse der viste, at dagtilbud som satsede meget på den frie leg ikke bidrog til at bryde den sociale arv. Legen er nemlig ikke fri for alle. Børnene bringer deres sociale baggrund med ind i legen, og får betydning for status mellem børnene.

Ifølge Ingrid Pramling Samuelsson som er svensk forsker i børns leg, skelner små børn mellem leg og læring når de taler om det, men ikke i det levede liv. Børnene skelner mellem de to begreber leg og læring når de taler om det, men i det levede liv er begreberne uadskillelige. Derfor må de ikke adskilles i pædagogikken, og der er stor betydning for børnenes læring, at de voksne går med i deres leg.

Vi arbejder ud fra, at børns læring fremmes ved, at de voksne skaber trygge, alsidige og inddragende pædagogiske læringsmiljøer. Vores før beskrevet pædagogiske læringsmiljøer veksler i løbet af dagen imellem fri spontan børneleg, voksenplanlagte aktiviteter, og i høj grad vores forskellige rutiner. F.eks. Når vi skifter bleer og efterfølgende vasker hænder synger vi vaske hænder sang, hvor vi gennem sang lærer om hænderne, bakterier og italesætter følelsen af, at mærke det er rart at blive ren osv. Eller i en samling sørger vi for, at alle børn føler sig inddraget og som en del af fællesskabet. Hvis et barn er gået lidt væk, så synger vi altid om barnet og viser med kropssprog og med øjenkontakt, så barnet føler sig set og inddraget i børnefællesskabet, der er til samlingen. Alt sammen ud fra tanken om, at børn lærer gennem kommunikation og sociale interaktioner. Ligeledes indtænker vi, at børn lære ved, at opleve nyt og ved, at de bidrager til fællesskabet og løsninger. Vores hverdagsstruktur er tydelig og fremmer tydelige legende og lærende rutiner, og på den måde er læring i fokus i vores hverdagsstruktur, rutiner og igen i aktiviteter i mindre grupper, tur i mindre grupper og leg i mindre

grupper. Heri anerkender vi, at barnet er både legende og lærende, og i den bedste verden hænger disse to sammen.

Ud fra tanken om, at det lille barn har travlt med at blive sig selv og forstå sig selv i forhold til sin omverden ser vi, at det i høj grad har brug for ro, overskuelighed og genkendelighed. Voksne som byder sig til og afstemmer sig efter barnet.

Ifølge psykolog Lev Vygotskij er der tre læringsrum som den voksne kan positionere sig i forhold barnet og børnegruppen i forbindelse med børns leg og læring i både den formelle leg og i den frie spontane leg.

1. Læringsrum: Dette er den voksenskabte læring, hvor den voksne går foran barnet i læringen. Den voksne har planlagt hvad barnet skal lære og hvordan.
2. Læringsrum: Voksenstøttet læring, den voksne går ved siden af barnet i læringen. Både den voksne og barnet har indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal tage vare på barnets ideer og interesser og herved følge op på dem.
3. Læringsrum: Børnene har fri leg. Den voksne går bagved barnet i læringen. Barnet har selv indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal være observerende på hvad der sker.

Med udgangspunkt i disse tre læringsrum skal det pædagogiske personale være bevidste om hvordan de positionere sig i forhold til barnet eller børnegruppen i hverdagens forskellige pædagogiske læringsmiljøer. De voksne kan være foran og guide. F.eks. i en køkkenleg guider og støtter den voksne børnene tæt ved, at det går på tur imellem børnene hvem som får tildelt noget mad, eller ved en voksenplanlagt aktivitet som i et maleprojekt. Her er den voksne rammesættende i legen. Den voksne kan være ved siden af og deltage sammen med børnene f.eks. ved en gyngetur hvor der bliver sunget sammen imens vi gynger, eller gravet i sandkassen og lavet forskellige sandformer på kanten. Den voksne kan være bagved legen og være observerende, her observerer man børnenes egen leg og afventer hvad der sker. Det er gennem denne organisering af positioneringer, at vi bevist understøtte børnenes trivsel og læring igennem alle dagens sammenhænge, gennem leg og læring.

Det vil sige når det pædagogiske personale leger med børnene understøtter det barnets udvikling og lærer barnet at lege, og den voksne er foran børnene. Den voksne trækker sig og støtter legen ved siden af og guider legen i gang. Efterfølgende er den voksne bagved børnene, den voksne trækker sig fra legen og er tæt ved legen, og lytter til om børnene leger godt og er parat til at gribe ind og f.eks. foreslå forskellige løsninger. (vigtigt at være opmærksom på, at nå det inden konflikten opstår).

Det er vigtigt, at det pædagogiske personale er tæt på børnenes leg og kan nå, at gribe ind i legen, hvis legen overskrider rammerne. På den måde støtter og guider vi/det pædagogiske personale med de rette handlemuligheder. Børnene udvikler sig hermed henimod at blive selvstændige og finde egne veje til at løse problemer. Ser vi her ud fra børneperspektivet, har barnet ikke noget mål for legen, det leger bare og legen er motiverende og målet i sig selv. Ser vi det ud fra voksenperspektivet har den voksne jo et mål for hvad børnene skal lære sig, og et

langsigtet perspektiv for det enkelte barn og børnegruppen. Her er det i høj grad vigtigt, at det pædagogiske personale har børn i udsatte positioner for øje og støtter og guider dem i deres leg og læring og indtænker det ind i sin organisering.

I forhold til hvordan vi skal arbejde med at følge op og lykkes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse, skal vi arbejde med at få skabt en evalueringskultur, som skal sikre, at vi lykkes i vores daglige pædagogiske praksis ud fra en bred læringsforståelse.

Vi har fra januar 2021 arbejdet med skemaerne 1,2 og 3 i materialet fra EVA tegn på læring. Undervejs har vi hver især brugt logbog og udvalgte refleksionsskemaer. Løbende har vi efter behov justeret og evalueret udvalgte pædagogiske læringsmiljøer. Dette vil fremover gennem vores refleksioner justere og udbygge i vores teams/Pædagogiske læringsfællesskaber

Læringsmiljø

”Et stærkt pædagogisk læringsmiljø rummer alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. I et pædagogisk læringsmiljø arbejder personalet bevist med, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes. Tilrettelæggelsen af det pædagogiske læringsmiljø skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiver og deres forskellige forudsætninger samt børnefællesskaber og børnegruppens sammensætning. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges gennem hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske personale arbejder bevist med både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner, så børnenes trivsel og læring er i fokus i alle situationer”.

Som det fremgår ovenfor, er begrebet ” Pædagogisk læringsmiljø” et meget vidt begreb, som inkludere- og påvirkes af rigtig mange forhold i og udenfor dagtilbuddet.

I vores arbejde med at implementere den styrkede pædagogiske læreplan og udarbejdelsen af nærværende lokale læreplan, har vi været igennem mange forskellige faglige processer bl.a. etablering af professionelle læringsfællesskaber, selvevaluering og refleksioner vedr. egen pædagogisk praksis, samt refleksioner og drøftelser af det nye nationale fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer og hvordan dette meningsfuldt kan omsættes i vores pædagogiske praksis. Alle disse processer har medvirket til at bevidstgøre for os, hvad et stærkt læringsmiljø inkluderer og vi har udarbejdet en strategi for hvordan vi løbende kan arbejde med, udvikle og vedligeholde stærke læringsmiljøer for både børn, forældre, personale og ledelse.

I implementeringen af de styrkede læreplaner, herunder at etablere og indtænke den pædagogiske praksis hele dagen i pædagogiske læringsmiljøer, arbejder vi løbende med at tilrettelægge hele dagens struktur og rytme, så dagen indeholder og giver plads til spontan leg og aktiviteter, voksenplanlagte aktiviteter som f.eks. samling og daglige rutiner som bleskift, frokost og garderoben, hvor børnene tager tøjet af og på.

Vores fokus i hverdagen er, at vi forsøger at opretholde en overskuelig, genkendelig struktur med iboende rutiner. Vores dag og herunder vores forskellige pædagogiske læringsmiljøer er inddelt på følgende måde.

6.30 - 9.00: Modtagelse og Leg.

Ca. 9.15 - 9.30: Formiddagsmad (vores yngste børn kan i perioder spise lidt tidligere alt afhængig af barnets behov og egen dagsrytme).

9.30: Samling og derefter aktiviteter i mindre grupper. Dette kan være aktiviteter båret af at følge børnenes spor, eller voksenplanlagte aktiviteter.

Ca. 10.15 - til alle børn er færdige: leg på stuer, bleskift og vaske hænder.

Ca. 10.50: Frokost på stuerne.

Ca. 11.30: Puttetid i krybberum og soverum. Og de børn som ikke skal sove, er samlet på stjernestuen hvor de bliver tilbudt legeaktiviteter.

Børnene står løbende op fra ca. kl. 13.00. De tages op og får skiftet ble, tøj på og vasket hænder.

Ca. kl. 14.00: Begynder vi at spise eftermiddagsmad med de børn som er stået op. Nogle børn er klar til at sove igen og bliver puttet ud fra samme rutine samtidig med, at andre børn står op fra middagslur løbende igennem eftermiddagen. Dette varierer og justeres løbende ud fra hvilket behov, børnene i den aktuelle børnegruppe har. Vi justerer os og følger børnenes behov. Eftermiddagstiden bærer derfor præg af rutiner som bleskift, spisning og putning, leg inde eller ude og aflevering når forældrene kommer og henter deres børn.

I alle ovenstående forskellige læringsmiljøer er vores pædagogiske fokus og tilgang til børnene at give tid, tæt kærlig og nær kontakt. Vi har fokus på at skabe plads til god dialog som, at sætte ord på barnet, sætte ord på barnets følelser og have god øjenkontakt. Øver os hele tiden i at observere og følge barnets initiativ, og er opmærksomme på vores sprog og udvikle et godt samspil med alle børnene (voksen/barn relation).

I f.eks. spisesituationen sørger vi for at organisere os ved små borde, og en voksen er placeret tæt på en lille gruppe, hvor der er fokus på tæt og nært samspil. Sproget bliver brugt ved at sætte ord på barnets handlinger, benævner barnets mad, samt den voksne sætter ord på sig selv og dennes handlinger. Vi er opmærksomme på, at alle børnene bliver hørt og set og at der er god dialog og samspil barn og voksen imellem og børnene imellem. F.eks. Til de lidt større vuggestuebørn "kan du række mig kanden Savannah", eller til de mindste børn "nu hælder jeg vand op til dig i din kop". Til de lidt større børn kan vi også her verbalt guide dem f.eks. "kan du finde din næste mad i madkassen selv, uhm jeg kan se det ser lækkert ud".

Ligeledes er vores pædagogiske overvejelser til alle dagens pædagogiske læringsmiljøer at skabe tryghed, udvikling, læring og dannelse for alle børnene. Vi prioriterer i vores overvejelser at

skabe tryghed, forudsigelighed og genkendelighed. Vi øver os i at have fokus på, at alle dagens overgange og at de forskellige pædagogiske læringsmiljøer bevarer det stemningsfulde læringsmiljø, samt at den gode stemning fylder i alle dagens sammenhænge.

Vores pædagogiske overvejelser omkring afholdelse af vores samling i vuggegrupperne er, at vi tænker samling ind som et redskab til at skabe ro og nysgerrighed. Samlingen foregår om formiddagen. Om den foregår i de små grupper, afhænger af børnenes alder og de enkelte børn i børnegruppen. Det er vigtigt, at det giver mening og justeres ind til de enkelte børn i børnegrupperne.

Det er vigtigt, at vi holder samling hver dag og, at det bliver en daglig rutine som er vigtig for børnene, men hvor indholdet varieres.

I vores organisering af samling er det ud fra tanken om, at det lille barn har travlt med at blive sig selv og forstå sig selv i forhold til sin omverden. Barnet har derfor brug for, at samlingen har ro og overskuelighed, gentagelser og genkendelighed. Voksne som byder sig til og afstemmer sig efter barnet.

Når vi arbejder med vores pædagogiske planlægning med samlingsindholdet og aktiviteterne indtænker vi, at børnene i høj grad i denne aldersgruppe lærer at røre og gøre. Og jo ældre børnene bliver skal vi begynde at tænke på at lære, at se, at lytte, at hjælpe og samarbejde med hinanden

Børn i udsatte positioner

"Børn leger, lærer og dannes i børnefællesskaber, og deres relationer til hinanden er afgørende. Det pædagogiske personale skaber rammerne for, at alle børn med deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig, som en del af børnefællesskaberne. Særligt for børn i udsatte positioner handler det om, at de bliver mødt med positive forventninger og oplever mestring, samt at sikre, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. Kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø gør en forskel for børn i almindelighed og særligt for børn i udsatte positioner".

I vores hverdagsstruktur har vi perioder af dagen hvor vi organiserer os i mindre grupper, så vi voksne lettere kan overskue børnegruppen og observere og være i øjenhøjde med hele børnegruppen, samt at få øje på hvis et barn befinder sig i en udsat position og har behov for, at vi sætter ind med særlige pædagogiske tiltag. Vi arbejder her ud fra individuelle indsats via handleplaner (Indsats for det enkelte barn og gruppen). Organisering af børn i mindre grupper er ofte en anbefaling fra vores flerfaglige samarbejdspartnere i relation til i udsatte positioner og har erfaringsmæssigt vist sig at være et godt læringsmiljø og til gavn for alle børns trivsel, læring og udvikling.

I alle hverdagens pædagogiske læringsmiljøer, er det vigtigt at vi har fokus på, at der er et godt fungerende stemningsfyldt læringsmiljø, hvor glæde, ro, genkendelighed, nærvær, nysgerrighed, omsorg og blide, kærlige og rolige stemmer fylder i rummet og i samspillet.

Vi har i vores børnefællesskaber fokus på og øje for, at ALLE børn bliver mødt, set og hørt og inviteret med i gode relationer, samt inviteret med i lege og aktiv deltagelse i aktiviteter. Vi inddrager og skaber rum for, at udsatte børn og mindre synlige børn bliver gjort attraktive som legekammerater, hvor fokus er på at italesætte og synliggøre det enkelte barns ressourcer. Det er her vigtigt, at vi voksne bruger hinandens viden, observationer og kompetencer, og på den måde understøtter det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi benytter os aktivt flerfaglig sparring med vores flerfaglige sparringsteam som består af en distriktsocialrådgiver, tale-høre konsulent, en børnefysioterapeut, en sundhedsplejerske og en PPR. Psykolog, og indarbejder refleksionerne og anbefalingerne herfra som særlig indsats i forhold til et enkelt barn og børnegruppen i vores pædagogiske praksis. Dette gør vi i et tæt samarbejde med barnets forældre.

Forældresamarbejde

”At inddrage forældrene som aktive medspillere er en del af kernen i det pædagogiske arbejde med at sikre børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forældresamarbejdet skal rumme en dialog om, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan fremme, at barnet trives, lærer og udvikler sig, og hvordan samarbejdet kan understøtte børnefællesskabet. Det daglige samarbejde baserer sig på tillid, på den enkelte families behov og på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden”.

Forældresamarbejdet ser vi som et vigtigt element i det pædagogiske arbejde. Det er der hvor det pædagogiske personale og forældrene har en fælles opgave med, at binde barnets forskellige arenaer sammen, så barnet kan opleve et godt samspil mellem det derhjemme og dagligdagen i vores børnehus.

Vi ved også fra forskning, at jo bedre kontakten og samarbejdet er mellem forældrene og pædagogerne, jo mere positivt og trygt oplever barnet vores børnehus. Ligeledes kan et vel fungerende forældresamarbejde give børnene en bedre kognitiv og social udvikling. Det gælder især børn i udsatte positioner. Pædagoger og forældre har- og deler hver især deres viden om barnet, og på den måde bliver klogere sammen på, hvordan vi sammen kan støtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Personalet reflekterer og kommunikerer i relation det enkelte barn ud fra ICDP metoden – ”De 8 samspilstemaer og de 3 dialoger”. Dette grundlag formidles til forældrene bl.a. i forbindelse med barnets opstart i børnehuset.

Systematisk forældresamarbejde og samtaler:

Opstartssamtale - vi inviterer til opstartssamtale før barnets opstart i børnehuset, hvori der i en folder er beskrevet hvad samtalens formål er, hvem der bliver barnets primærpædagog og hvilke emner som vi vil komme ind på til samtalen. På den måde gør vi samtalen forudsigelig og forældrene får mulighed for at forberede sig. Pædagogen som har samtalen, har en guideline/hjælpe spørgsmål som bygger på åbne og inviterende spørgsmål omkring de valgte emner. Formålet er, at få familien til at åbne sig og fortælle- og på den måde give os god indsigt og viden om barnets trivsel og udvikling, samt familieforhold. Der skal skrives udførligt referat af opstartssamtalen og ligges ind i barnets mappe, så vores første vigtige viden om familien og barnet ikke går tabt undervejs.

3 måneders samtale – denne samtale er en gensidig udveksling af den første tid i vores børnehus. Primærpædagogen som har haft opstartssamtale, inviterer og deltager for at sikre den røde tråd og den videre relations dannelse. Formålet er bl.a., at spore os ind på familiens glæder og frustrationer eller nysgerrighed på hvad de indtil nu evt. har undret sig over, og på den måde føler sig set og hørt. Ligeledes skal primærpædagogen formidle sin første viden og overblik over barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Alle forældre tilbydes minimum en årlig forældresamtale – alle forældre som ikke af anden årsag (Bl.a. TOPI) har været inviteret en forældresamtale, inviteres af barnets primærperson i børnehuset til en trivselssamtale af en ½ times varighed, i forbindelse med barnets 2 års, 3 års, 4 års og 5 års fødselsdag.

- **2 års samtale** - Vi indbyder til en forældresamtale i forbindelse med barnets 2 år fødselsdag, hvor vi bl.a. med udgangspunkt i en motorisk vurdering af barnet, vil fortælle om vores syn på barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse og evt. drøfte og aftale fælles fokusområder og indsatser.
- **3 års samtale/ overgangssamtale mellem vuggestue og børnehave** - i forbindelse med barnets 3 år indbyder vi ligeledes til en forældresamtale af 1 times varighed, hvor vi drøfter barnet trivsel, læring, udvikling og dannelse. I forbindelse med samtalen vil vi ligeledes formidle en vurdering af barnets aktuelle motoriske niveau jf. den årlige motoriske vurdering vi udarbejder i relation til det enkelte barn. Denne samtale er samtidig en overleverings samtale mellem vuggestue og børnehave, derfor deltager både barnets nuværende og kommende pædagog i denne forældresamtale.
- **4 års samtale** - i forbindelse med barnets fylder 4 år, inviteres til en forældresamtale hvor den årlige motorikvurdering gennemgås og barnets trivsel og udvikling drøftes.
- **5 års samtale** - i forbindelse med barnets fylder 5 år, inviteres til en forældresamtale hvor den årlige motorikvurdering gennemgås og barnets trivsel og udvikling drøftes. Ligeledes vil barnets kommende overgang til skoleregi være et naturligt emne i samtalen.

Tidlig opsporing, TOPI-vurdering og evt. samtale - i alle Vordingborg Kommunes dagtilbud arbejdes der målrettet og systematisk med tidlig opsporing af børn i mistrivsel eller begyndende mistrivsel, for at kun yde tidligst muligt indsatser i forhold til at sikre alle børns trivsel, læring, dannelse og udvikling.

I den forbindelse gennemfører personalet to gang årligt (oktober-november og april-maj), såkaldte TOPI-vurderinger (TOPI står for *'Tidlig Opsporing og Indsats'*) af hvert enkelte barn. Vurderingerne forgår elektronisk på baggrund af en række aldersvarende spørgsmål, hvor personalet vurderer og drøfter det enkelte barns trivsel og udvikling. Ud fra personalets vurdering af det enkelte barn, vil barnet blive kategoriseret i henholdsvis; Grønposition, som betyder at barnet vurderes til at være i trivsel og aldersvarende udvikling. Gul position, som betyder at personalet er bekymret for barnets trivsel og/eller udvikling. Rød position, som betyder at personalet er stærkt bekymret for barnets trivsel og/eller udvikling.

I forbindelse med at et barn vurderes til at i Gul eller Rød position vil barnets forældre blive indkaldt til en TOPI-samtale, hvor barnets primærpædagog vil gennemgå vurderingen med forældrene og drøfte fælles indsatser som kan/skal medvirke til, at barnet kommer i trivsel og/eller i positiv udvikling. Disse samtaler finder typisk sted i november og maj.

Såfremt det af både forældre og personale vurderes, at en årssamtale og en TOPI-samtale med fordel kan slås sammen og afvikles i en' samtale, er dette en mulighed. Vær opmærksom på at den årlige motorik vurdering skal drøftes i samtalen

Forældresamtale efter forældre ønske - Ligeledes er forældre naturligvis altid velkommen til at bede om en samtale med barnets primærpædagog, hvis de oplever behov for det, i relation til deres barns trivsel og udvikling. En sådan samtale kan aftales direkte med barnets primærpædagog og vil kunne gennemføres hurtigt efter ønsket er fremført. Hvis det ønskes, kan lederen deltage i samtalen.

Forældremøde – I Børnehuset Mælkevejen afholder vi flere forældremøde om året. Det ene er et lovbestemt forældremøde som skal afvikles i september, i forbindelse med dette møde skal der afvikles valg til forældrebestyrelsen, ligeledes har vi en tradition for at der afvikles stuemøde i sammen anledning.

- Vi afvikler ligeledes minimum et årligt tema forældremøde i løbet af vinteren. Alt efter behov og mødets formål og indhold, kan mødet foregå som et fælles arrangement eller som et adskilt vuggestue- eller børnehaveforældremøde.

De årlige og traditionsfulde familie arrangementer – I Børnehuset Mælkevejen har vi tre traditionsfulde familie arrangementer, som delt har til formål at give forældre/familierne, børn og personale mulighed for at hyggesig sammen og lære hinanden bedre at kende. Ligesom festerne skal bidrage til at forældrene bliver medinddraget i temaarbejdet som børn og personale beskæftiger sig med, i de temaperioder som festen er en del af.

- Forårsfesten i april/maj, hvor der er en mulighed for at plante en blomst, eller bær-plante.
- Sensommerfest i september, hvor vi bl.a. arbejde med Høst som tema.
- Julearrangement sidste fredag i november, hvor jule temaperioden skydes i gang.

Forældrebestyrelsen:

Ligeledes spiller forældrebestyrelsen en vigtig rolle for Børnehusets drift og er på det overordnede plan, som sikre forældrene medindflydelse i Børnehuset drift og organisering, ved at fastsætte principper for børnehusets arbejde, samarbejde mellem børnehuset og forældrene og anvendelse af budgetrammen for børnehuset inden for rammer og evt. prioriterede indsatser, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen og evaluering af og opfølgning på børnehusets pædagogiske læreplan, samt i forhold til arbejdet med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole.

Forældrebestyrelsen har indstillingsret og ret til deltagelse ved ansættelse af lederen i, indstillingsret ved ansættelse af personale i børnehuset.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det pædagogiske læringsmiljø skal organiseres, så børnene oplever sammenhæng på tværs af overgangen fra dagtilbud til skole og fritidsordning (SFO). At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs, sker i tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og SFO. Ved at sikre en god overgang dannes der grundlag for, at barnet deltager, trives og lærer i det nye pædagogiske læringsmiljø. Særligt for overgangen til skolen og SFO gælder det, at det pædagogiske læringsmiljø i børnenes sidste år i dagtilbuddet skal understøtte en god skolestart ved bl.a. at styrke børnenes sociale kompetencer, selvværd, lyst til at lære og mod på at forsøge”.

Læs mere om overgang mellem vores dagtilbud og skolen i Børnehaveteamets pædagogiske læreplan.

Yderligere fokuspunkter som beskrives i jeres lokale læreplan

Det pædagogiske personales rolle

Vi har løbende i forbindelse med alle læreplaner temaer drøftet og beskrevet vores/det pædagogiske personales forskellige roller og positioner (foran, ved siden og bagved), i forhold til dagens forskellige relationer, situationer, aktiviteter og læringsforløb mv.

I vores børnehus arbejder vi ud fra en overordnet organisering som bygger på, at det pædagogiske personale er organiseret i læringsmiljøer som understøtter barnets/børnenes

aktuelle trivsel, læring, udvikling og dannelse, både på tværs af alder og specifikt i relationer med jævnaldrende. Det kan for nogle børn virke lidt forvirrende og vi er som personale her opmærksomme på, at forberede børnene når noget skal til at stoppe og noget andet til at begynde og efter behov guide barnet/børnene mellem de forskellige grupper og aktiviteter, som det/de indgår i. Vi anvender her tydelig start og afslutning, hvori børnene hele tiden inddrages med udgangspunkt i det enkelte barns formåen.

I alle dagens sammenhænge er det således det pædagogiske personales rolle, at danne rammen for hvad der kan og skal ske. Det pædagogiske personale er rollemodeller, og skal være bevidste om at sprog og handling følges ad, og har ansvaret for at skabe et positivt læringsmiljø.

I løbet af dagen sørger det pædagogiske personale for at organisere sig og inddele børnene i mindre grupper således at det gør det muligt at overskue og følge børnene tættere på og på den måde sikre at understøtte det enkelte barns trivsel, læring og udvikling. Det kan f.eks. være ved planlagte voksenstyrede aktiviteter, ved spising af madpakker eller ved toiletbesøg/puslerum hvor der skiftes ble og vaskes fingre.

Det pædagogiske personales rolle er ligeledes at skabe et læringsmiljø, hvor de sætter et børnefællesskab sammen, hvor de ud fra en faglig vurdering kan se at børnene matcher hinanden og får styrket deres sociale relationer og får et godt fællesskab på tværs af alder, køn og kulturel baggrund.

Perioden op til- og lige efter at barnet skifter fra en vuggestuegruppe til en børnehavegruppe, hvor barnet skal omstille sig til at indgå i nye relationer og introduceres for nye rutiner og struktur af dagen, kan være en stor udfordring for barnet. I denne overgang ser vi det som en vigtig pædagogisk opgave at prioritere en overgang hvor der i processen er en genkendelig voksen som støtter og følger børnene, og hvor kvaliteten af et velfungerende samspil er vigtig og afgørende for at kunne give børnene de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse, samt skabe tryghed for en blid overgang til den nye børnegruppe. Vi forsøger derfor at planlægge overgangen mellem børnehave sker med en lille gruppe af børn og de i et vist omfang følges over af en "kendt" voksen, som kan støtte det enkelte barn eller børnegruppen, hvis der er flere børn som skal i overgang til den nye gruppe.

Fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Når vi arbejder med det fysiske børnemiljø, er vi opmærksomme på; Indeklimaforhold, støjniveau, lysforhold, hygiejne og udearealer herunder legepladserne er betydningsfulde elementer for det gode udviklingsstøttende børnemiljø.

- Vi indretter de enkelte børnegruppers stuer, med flere mindre og spændende lege/læringszoner som udfordrer og understøtter børnenes leg og læring bl.a. med udgangspunkt i børnenes alder og modenhed og de seks læreplanstemaer.

- Læringsmiljøerne understøttes med fokuseret belysning over border og legezoner.
- Lydniveauet reguleres gennem støjdæmpende materialer og gennem vores aktive samspil med barnet og børnegruppen.
- Vi vedligeholder et sundt indeklima og børnemiljøer med god hygiejne, dvs. feje gulve ofte, tørre borde af efter brug, lufte ud jævnlige, vaske legetøj, madrasser og skifte sengetøj to gange pr. uge og følger i det hele taget gældende retningslinjer for god hygiejne.
- Vi har ligeledes fokus på at lære børnene god håndhygiejne og afvikler to gange pr. år temauger med udgangspunkt i materiale fra Region Sjælland projekt: "Rene hænder" som vi har deltaget i, og implementeret i vores pædagogiske praksis.
- Vi har et stort udeareal, som er opdelt i og indrettet til at udfordre og understøtte henholdsvis vuggestue- og børnehavebørns nysgerrighed, leg og læring, både fysisk, psykisk og æstetisk. Også på legepladserne tænkes i mindre legezoner som inviterer til forskellige former for leg og læring jf. de 6 læreplanstemaer.
- Vi har fået etableret nye legepladser til både vuggestuebørnene og børnehavebørnene foråret 2021.

Fundamentet for det sunde og udviklingsstøttende psykiske børnemiljø, er en velorganiseret fast og genkendelige dagsrytme med gode rutiner, som skaber en tryk ramme for børnenes dag i Børnehuset Mælkevejen.

Når vi arbejder med at udvikle og vedligeholde gode sunde psykiske børnemiljøer, er vi særligt opmærksomme på kvaliteten i samspillene børnene imellem, børn og voksne samspillene og samspillene mellem de voksne i vores daglige pædagogiske praksis, da disse samspil har afgørende betydning for børnenes psykiske trivsel og udvikling.

- Alle børn har behov for at føle sig se, høre og anerkende i deres samspil med os voksne og i deres relationer i børnefællesskaberne. Vi arbejder således til stadighed med at skabe positive stemningsfulde samspilssituationer og læringsmiljøer, gennem vores måde at etablere kontakt til- og indgå i samspil med barnet/børnene.
- Barnet og børnegrupperne skal i dets relationer med os voksne opleve anerkendende og nærværende opmærksomhed og omsorg.
- Når vi arbejder med dette ressourceorienterede fokus, tager vi udgangspunkt i ICDP og de 8 samspilstemaer, hvor vi;
  1. viser interesse, glæde og positive følelser for barnet/børnene.
  2. ser barnets/børnenes initiativer og justere os til dem.
  3. Inviterer til samspil med turtagning.
  4. anerkender og roser barnet.
  5. skaber fælles opmærksomhed og fokus.
  6. fastholder opmærksomhed og giver mening.
  7. udvider forståelse ved at forklare årsagssammenhænge.
  8. Sætter positive og anerkendende grænser og vejleder/guider barnet trin for trin.

Når vi arbejder med børnenes læringsmiljø i et æstetisk perspektiv, er vi opmærksomme på hvordan stuerne indretning, indhold af møbler, redskaber og legetøj samt udsmykning,

stimulerer og inspirerer børnenes nysgerrighed og lyst til aktivt at udfolde sig, eksperimenterer og fordybe sig i lege og børn- og voksen initierede aktiviteter.

Vi reflekterer ligeledes børnemiljøet i et æstetisk perspektiv så det understøtter børnegruppernes arbejde med deres aktuelle tema og læringsfokus samt viser børnene aktive inddragelse og deltagelse samt dokumentere processerne visuelt i børnehøjde, gennem deres udtryk som malerier, værker og fotos mv. Dette kommer f.eks. tydeligt til udtryk når vi arbejder med teamet; "Traditioner", Jul, fastelavn og påske mv. Eller temaet; "Musik, krop og bevægelse", som kommer til udtryk gennem lyd, rytmer, rytmiske bevægelser og hvor sturnes indretning, udsmykning og indhold af bl.a. musikinstrumenter inspirerer og stimulerer børnenes eksperimenterne nysgerrighed og virkelyst i forhold til at frembringe alt frem forskellige unikke lyde og spontane bevægelser til mere rytmiske udtryk, der inviterer til rytmiske bevægelser, til små musik og bevægelses lege hvor børnene opfordres til at bevæge sig efter musikkens tempo og lydstyrken, som bl.a. "stop dans", eller sanglege som; "Hoved, skulder, knæ og fod", "Jeg gik mig over sø og land", "Nu skal vi på bjørnejagt" mv.

Når vi inddrager det æstetiske perspektiv, reflekterer vi således over hvordan indretning, udsmykning og andre visuelle og auditive virkemidler påvirker børnenes udfoldelsesmuligheder og virkelyst positivt eller negativt, samt hvordan det kan medvirke til at inkludere børn med behov for særlige vilkår som bl.a. forskellige former for visuel-guidning.

Det omkringliggende samfund

Vi inddrager de omkring læggende muligheder i lokalområdet og lokalsamfundet.

Børnehuset er beliggende tæt på fantastiske naturområder;

Oringe; der med sit bakkede terræn, gåture langs pynten og skovlignende områder inviterer til masser af forskelligartede oplevelser, når vi arbejder med bl.a. læreplanstemaerne: "Krop, sanser og bevægelse" og "Natur, udeliv og science".

Kirkeskoven; der ligeledes med bakket terræn, forskellig artede træer og skovbund, med en guldgrube af liv når bare man løfte bladene lidt og kikker nærmere efter, samt ikke mindst Hjorte folden og legepladsen, inviterer til store oplevelser indenfor læreplanstemaerne: "Krop, sanser og bevægelse" og "Natur, udeliv og science".

Vordingborg Bibliotek; vi benytter os af jævnligt af at besøge Vordingborg Biblioteks børneafdeling, hvor vi i små børnegrupper kommer og hygger os med leg og læsning, spiser madpakker og låner bøger med hjem til børnehuset. Vi vil ligeledes i højere grad fremadrettet benytte os af Bibliotekets forskellige børnekulturelle arrangementer, børneteater og musik mv. Her arbejder vi særligt med læreplanstemaerne: "Kommunikation og sprog" og "Kultur, æstetik og fællesskaber".

Ligeledes på Biblioteket holder Musikskolen til, vi har ikke førhen haft et samarbejde med dem, men det tænker vi, vi skal have fremover. Her vil vi særligt arbejde med læreplanstemaerne: "Kultur, æstetik og fællesskaber" og "Krop, sanser og bevægelse".

Refleksion, dokumentation og evaluering

Kort beskrivelse af hvordan Børnehuset Mælkevejen arbejder med refleksion, dokumentation og evaluering, og eksempler på dette fra vores hverdag.

I implementeringen af de styrkede læreplaner og herunder denne lokale læreplan har vi i vores børnehus øget fokus på, at skabe en evalueringsproces hvor systematisk refleksion er afgørende for en udvikling af vores pædagogiske kvalitet og inddragelse af viden over både vores pædagogiske praksis og alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi har i den forbindelse udvalgt et internt katalog som indeholder refleksionsskemaer og pædagogiske skemaer, som skal anvendes i vores nye systematik. ICDP redskaberne fylder også i vores katalog, da denne metode er grundfundamentet i vores relationelle tilgang og kommunikation med børn, forældre og kollegaer. De udvalgte skemaer skal gøre det muligt for, at det pædagogiske personale kan gøre sig sine egne tanker og følelser og på den måde gå på opdagelse og undersøge hvad f.eks. barnet, gruppen eller læringsmiljøet har brug for.

Kataloget indeholder indtil videre følgende skemaer:

- Tegn på læring skema 1-2-3.
- Indsats for et enkelt barn med hjælpespørgsmål.
Handleplan med refleksionsspørgsmål.
- Planlægningskema.
- Refleksionsskema med hjælpespørgsmål.
- Trivselsskema i forhold til optik.
- Motorisk tjekliste.
- Personlig logbog.
- Pletsrud (ICDP).
- Solen (ICDP).
- Skema til reorganisering af læringsmiljø.
- Skema til undersøgelse af læringsmiljø.

Vi skal fra januar 2021 arbejde ud fra ovenstående udvalgte skemaer og indtænke dem i en ny evaluerende systematik, og afprøve den i praksis.

Vi vil arbejde henimod, at alle pædagogiske medarbejdere skal være i stand til og løbende kan analysere og evaluere sin pædagogiske praksis, både individuelt og i et professionelt læringsfællesskab.

Formålet med, at evaluere er for at styrke kvaliteten af vores læringsmiljøer og pædagogiske praksis. Vi har fokus på, at der er mulighed for, at det pædagogiske personale løbende kigger på

de forskellige læringsmiljøer og evaluere på det, og igen både individuelt og sammen i deres professionelle læringsfællesskab (småbørnsteam og børnehaveteam).

I denne etablering af vores evalueringskultur er det vigtigt, at det pædagogiske personale øver sig og har for øje, at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Det vil sige, at vi arbejder på flere niveauer når vi skal skabe denne evalueringskultur. Det pædagogiske personale skal på planlagte p-møder i fællesskab udarbejde redskabet "tegn på læring skema 1,2,3". Individuelt får det pædagogiske personale tid til andet arbejde i løbet af dagen hvor de bl.a. kan arbejde med egne refleksioner som skal anvendes til deres egen læring og udvikling, samt bidrage med sine refleksioner og erfaringer til, at justere og styrke læringsmiljøet sammen med sit professionelle læringsfællesskab.

Teoretisk arbejder vi ud fra to tilgange til evaluering, den formativ evaluering og den summativ evaluering.

Formativ evaluering – der ligger fokus på den proces der foregår, for at blive klogere på hvordan børnene udvikler sig i det læringsmiljø der er blevet etableret, og på den måde blive klogere på hvordan man kan optimere læringsmiljøerne. Det ligger i at indhente information, ny viden og i refleksionsfasen. Dette vil det pædagogiske personale få mulighed for i den rammesatte "tid til andet arbejde" i dagligdagens arbejdstid.

Summativ evaluering – der er fokus på børnenes læring, hvad får de ud af de ting som foregår, hvad er effekten. Dette arbejde ligger i både den individuelle planlægningstid, men i høj grad på de planlagte p- møder hvor der er rammesat tid til fælles faglige drøftelser med udgangspunkt i skemaet "tegn på læring skema 1,2,3".

Det er vigtigt at det pædagogiske personale holder sig for øje, at det formative og det summative hænger sammen og køre i ring (vi opsummer på resultater og indsigter f.eks. På det formative, og laver en ny formativ evaluering).

I denne implementering af de styrkede læreplaner ligger der også en implementering af en pædagogisk dokumentationspraksis. Denne del er vi i gang med at blive klogere på, og vi vil løbende arbejde med praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, børnetegninger med mere. Alt sammen med det formål, at bruge denne dokumentations information som afsæt til, at udvikle kvaliteten af vores pædagogiske læringsmiljø samt understøtte kommunikation og dialog med forældre, og på den måde skabe sammenhæng for børnene mellem hjem og vores dagtilbud.

Særlige fokusområder i dagtilbuddet

ICDP

På dagtilbudsområdet er der siden foråret 2018 arbejdet med at implementere ICDP i alle dagtilbud i Vordingborg Kommune. I vores dagtilbud er vores fokus på denne implementering stadig stor, da vi finder metoden og de iboende faglige redskaber yderst brugbare i forhold til, at det pædagogiske personale arbejder med at få velfungerende relationer og samspil til børnene til gavn for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Disse samspil og relationer dækker over alle de situationer hvor børn og det pædagogiske personale kommuniker eller er sammen om noget.

ICDP er en kommunikations metode og som vi udover i vores kommunikation med børnene, også bestræber os på at anvende i det daglige arbejde med forældre og kollegaer og samtaler ud fra. ICDP metoden har et ressource og relations orienteret perspektiv, og er et konkret og anvendeligt værktøj i det pædagogiske arbejde som bygger på otte samspilstemaer og tre dialoger. Metoden skal forstås som et værktøj, det vil sige en måde at omsætte et anerkendende og ressourceorienteret menneskesyn i praktisk handling.

Der er en del pædagoger i vores daginstitution som er uddannet i ICDP 1, som har fokus på pædagogens egen relationskompetence i samværet med børn og forældre. Målet er at få uddannet alle pædagoger i ICDP 1, til gavn for at styrke kvaliteten af samspillet og relationerne til både børn og forældre. Ligeledes har vi for øje at kvaliteten af samspillet og relationerne påvirker hele det pædagogiske læringsmiljø og er således afgørende for at kunne give børnene de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Derudover har vi uddannet to pædagoger og Flemming (Leder) i ICDP 2 som har fokus på individuelle forældrevejledningsforløb med gennemførelse af et sensitiveringsforløb. Derfor har vi fremadrettet mulighed for at tilbyde forældre- og forældregruppe vejledningsforløb ud fra metoden ICDP sensitiveringsprogram.

Tidlig indsats

Vi har i vores børnehus fået puljemidler fra socialstyrelsen fra 2020 – 2022 til at styrke den tidlige indsats i småbørnsteamet, og på den baggrund haft mulighed for at ansætte to pædagoger.

Tidlig indsats handler om at styrke et forebyggende mindset hele vejen rundt, og opspore børnenes behov for støtte. Effektive indsatser inden problemerne vokser sig større. Forskning viser os, at forskelle i livschancer grundlægges i de første år. De tidlige år i et barns liv er yderst vigtige for barnets læring og udvikling både personligt, socialt og fagligt.

Definitionen af, at være barn i en udsat familie er ikke fastlagt, men udsathed kan være mange ting. Som den mest udbredte årsag til udsathed kan være forældrenes evne til at yde omsorg for og støtte barnet. Blandt de typiske forklaringer er:

- At forældrene selv er udsatte og f.eks. har sociale eller psykiske problemer.
- At der i familien med en etnisk minoritetsbaggrund kan være kulturforskelle og sprogbarriere der gør det svært, at støtte barnet tilstrækkeligt.

- At der er sorg eller krise i familien, på grund af skilsmisse, dødsfald eller traumer.

Vi vil gennem ansættelse af to pædagoger have fokus på at styrke vores pædagogiske kvalitet indenfor udvalgte emner, og herigennem arbejde med vores pædagogiske læringsmiljøer til gavn for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Her er det vigtigt at holde sig for øje at læring for de mindste børn opstår kun i et legende, glædesfyldt relationelt samspil, hvor de f.eks. møder litteratur, sang og får vakt en nysgerrighed.

Vi har i vores børnehus valgt at arbejde med fire udvalgte emner som er:

- Sprog.
- Motorik.
- Forældresamarbejde.
- Overgangen fra vuggestuelivet til børnehavelivet.

(se yderligere beskrivelser af aktiviteter og resultater/virkninger på de fire udvalgte emner i vores forandringsplan for Børnehuset Mælkevejen).

De seks læreplanstemaer

De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden for at sikre, at den pædagogiske praksis, set fra et børneperspektiv, ikke forekommer opsplittet i seks adskilte temaer.

De seks læreplanstemaer har til hensigt at sikre en bred læringsforståelse og fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling.

Der er fastsat to (tværgående) pædagogiske mål for hvert læreplanstema. De pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø på den ene side og børns læring på den anden side. De pædagogiske mål sætter en retning for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene, hvor de pædagogiske mål også skal give plads til og understøtte lokal faglig refleksion.

Det fremgår af nærværende pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af seks læreplanstemaer.

Vi skal som dagtilbud etablere et pædagogisk læringsmiljø for børn gennem hele dagen, og det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for rammerne af de seks indholdsbeskrivelser og de pædagogiske mål.

Vi skal ligeledes som dagtilbud etablere et pædagogisk læringsmiljø, der afspejler og tager højde for, at henholdsvis 0-2-årige børns og 3-5-årige børns behov og forudsætninger er væsensforskellige, og at det pædagogiske læringsmiljø derfor skal tilpasses og afspejle dette. Der skal være et særligt fokus på at beskrive hvordan vi skaber sammenhæng til børnehaveklassen i det pædagogiske læringsmiljø.

Under hvert læreplanstema beskrives kort hvordan læringsmiljøet i Børnehuset Mælkevejen tilgodeser de forskellige læreplanstemaer.

I den styrkede pædagogiske læreplan kan I finde mere viden omkring de seks læreplanstemaer: <https://www.emu.dk/modul/den-styrkede-p%C3%A6dagogiske-l%C3%A6replan-%E2%80%93-rammer-og-indhold>

Pædagogiske mål for natur, udeliv og science

<u>Mål 1</u>	<u>Mål 2</u>
Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.	Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.
0-2 år Indenfor for dette læreplanstema og mål tilrettelægger vi pædagogiske læringsmiljøer hvor børnene begynder, at lære naturen at kende og færdes i den. Både på legepladsen og ved at gå ture i vores nærområde som byder på skov, strand/vand tæt på. Her begynder børnene at lære om konkret ting fra naturen som f.eks. fugle, småkryb med mere. Læringsmiljøet tager ligeledes afsæt i at observere og følge det som optager børnene. På den måde kan vi inddrage	0-2 år Indenfor dette læreplanstema og mål tilrettelægger vi pædagogiske læringsmiljøer hvor børnene begynder, at lære, at udforske og undersøge naturen. Dette gøres f.eks. ved, at vi planter blomster, tomater og andet som vi sammen med børnene passer og følger hvordan det spire og gror. Vi går på ture hvor vi finder naturting som har forskellige former og i forskellige mængder. Det kan være runde kastanjer, trekantet blade eller hakkede blade med mere. Vi kravler på lange træstammer og korte træstammer i skoven med mere.

<p>børnene som aktive medskabere af deres egen læring.</p> <p>I 2 årsalderen begynder vi at lære om, at passe på naturen. F.eks. Hvad hører til i naturen og hvad skal i skraldespanden. Vi har små insekthuse på legepladsen til gavn for at huse og passe på vores insekter som biller, edderkopper med mere.</p>	<p>Vi følger årstiderne i naturen, lige fra træer og planter begynder at spire og gro til de bliver brune og gule og falder af og er bare, indtil det er forår igen.</p> <p>Vi skal i gang med at udvikle vores legeplads hvor der blandt andet skal etableres en sansehøve som skal understøtte børnenes læring indenfor "natur, udeliv og science". Aktiviteterne her vil ligeledes understøtte børnenes sanser (lugte, smags, føle, fin og grovmotorisk).</p>
<p>3-5 og 5-6 år</p> <p><i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehøveafdelingen.</i></p>	<p>3-5 og 5-6 år</p> <p><i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehøveafdelingen.</i></p>

Pædagogiske mål for krop, sanser og bevægelse

<p><u>Mål 1</u></p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.</p>	<p><u>Mål 2</u></p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.</p>
<p>0-2 år</p> <p>Indenfor dette læreplanstema og mål tilrettelægger vi pædagogiske læringsmiljøer hvor børnene begynder, at lære kroppen og dens muligheder at kende og mærker glæde ved, at bevæge sig motorisk. Vi bruger vores udendørs læringsmiljø på legepladsen så meget som muligt, hvor vi vil inspirere og motivere børnene til naturligt at bevæge sig rundt og udfordre deres motorik, ved f.eks. at kravle</p>	<p>0-2 år</p> <p>Indenfor dette læreplanstema og mål tilrettelægger vi læringsmiljøer, hvor vi er opmærksomme på, at motorik hænger sammen med sansning. Det er vigtigt, at vi arbejder ud fra en bevidsthed om, at barnet først kan udføre motoriske handlinger efter de har modtaget sensoriske input (sanser og herefter sansemotorik).</p> <p>Vi planlægger ture til skoven og andre områder i vores nærmiljø som byder på forskellige områder</p>

<p>selv op på gyngen, køre på scooter, spille bold, løbe og gå op og ned ad en lille bakke med mere.</p> <p>Vi vil rammesætte pædagogiske læringsmiljøer hvor planlagte voksenstyrede aktiviteter har fokus på sansemotorisk udfoldelse både finmotorisk og grovmotorisk, herunder at udfordrer børnene i at koordinere forskellige bevægelser og begynde at lære kroppen, at kende med simple benævnelser.</p> <p>I dagligdagens rutiner som f.eks. i garderoben, ved spisetid og bleskift tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø ud fra, at lære børnene at blive selvhjulpne. Det vil sige, at så vidt det er muligt tager børnene selv tøj af og på, pakker mad ud selv, spiser selv, bliver introduceret til toilettet for at begynde, at blive renlig, alt sammen med tæt støtte og guidning fra det pædagogiske personale.</p> <p>Det helt lille vuggestuebarn (stjernestuen) tilrettelægger aktiviteter som skal styrke børnenes muskler, så det lille barn får gang i deres muskler, da barnets muskler i kroppen er fundamentet for at give barnet tyngde og den bedste forudsætning for videre motorisk udvikling.</p>	<p>hvor børnene kan udfordres sansemotorisk (skoven, stranden og ruinterrænet).</p> <p>Vi er i gang med at udvikle vores fysiske læringsrum på legepladsen. En af elementerne/områderne er som før beskrevet at udvikle en sansehøve. Aktiviteterne her vil ligeledes understøtte børnenes sanser (lugte, syn, smags, følesansen, samt fin og grovmotorisk aktiviteter).</p> <p>Vi er i gang med at udvikle vores fysiske læringsmiljø i sol/måne gruppens puslerum. Vores fokus er at arbejde med børnenes renlighed og kropsfornemmelse ved f.eks., at have mulighed for at arbejde med den taktile sans ved f.eks., at få et oliefodbad. Fokus er også at skabe et læringsrum/miljø hvor det er muligt at skabe ro til, at børnene kan på en legende måde udvikle kendskab og tryghed ved kroppen og give børnene erfaringer med kropslige fornemmelser og følelser. Det fysiske rum skal være æstetisk indbydende med grønne planter og et overskueligt rum som bliver indrettet så der bliver skabt rum for god, tæt og nærværende samspil barn voksen imellem uden for mange forstyrrelser fra andre børn og voksne.</p> <p>Generelt indenfor dette læreplanstema og begge disse mål er det vigtigt, at den voksne er bevidst om at arbejde med børnenes motivation. Det vil sige vi skal hjælpe børnene med at finde motivationen til, at bruge kroppen så den udfordres. Motivationen er forskellig fra barn til barn men kan defineres som det, at føle og vise glæde og engagement. Det er her vigtigt, at det pædagogiske personale er engagerede, nærværende og positive og tager ansvaret for at skabe den gode relation og gode stemning i dette pædagogiske arbejde.</p>
<p>3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i></p>	<p>3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i></p>

--	--

Pædagogiske mål for kommunikation og sprog

<u>Mål 1</u>	<u>Mål 2</u>
<p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.</p>	<p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.</p>
<p>0-2 år</p> <p>Indenfor dette læreplanstema og mål tilrettelægger vi pædagogiske læringsmiljøer hvor børnene lære at pludre og bruge sproglyde samt begynder at lære, at bruge og forstå sproget. Omkring 2 års- alderen begynder børnene at lære flere begreber og får større ordforråd, samt lære sproglige rytmer og sange at kende.</p> <p>Dette gør vi bl.a. ud fra planlagte aktiviteter som har fokus på forholdsord, ordforråd og sprogforståelse.</p> <p>Vi sørger for at vores sprog og handling hænger sammen, og arbejder bevidst med dialogen sammen med børnene. Vi deltager i børnenes lege og sætter ord på os selv, børnene og ting. Vi synger, rimer og arbejder med samlingskasser som ofte indeholder sange og sansemæssige input. Vi anvender bøger og pegebøger, og introducere dialogisk læsningsforløb.</p> <p>Vi arbejder bevidst ud fra fælles opmærksomhed igennem hele dagen, da fælles opmærksomhed har stor betydning når små børn skal lære sig nye ord. Her kan barnet præcist se hvilken ting der hører sammen med det nye talte ord.</p>	<p>0-2 år</p> <p>Indenfor dette læreplanstema og mål er vores fokus, at vi skaber glædesfyldte stemningsfyldte læringsmiljøer, og gode relationelle samspil. Sproget og stemningen har stor betydning for det lille barns sproglige og kognitive udvikling.</p> <p>Vi arbejder ud fra en bevidsthed om, at vi bruger sproget til at forstå hvad den anden siger og til, at udtrykke sig selv. Barnet bruger sit sprog til, at vise sine behov og sine følelser. Det helt lille barn viser tilfredshed eller ikke tilfredshed gennem sit kropssprog og gråd. Børn lærer sig sprog når de er i sociale og i relationelle sammenhænge hvor sproget giver mening for dem. Derfor har vi fokus på at skabe stemningsfyldte læringsmiljøer igennem hele dagens rytme, overgange og rutiner. Det er ligeledes vigtigt at skabe ro i rummet så barnet kan lære, at koncentrere sig.</p>

3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>	3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>

Pædagogiske mål for social udvikling

<u>Mål 1</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.	<u>Mål 2</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.
0-2 år Det pædagogiske læringsrum skal indeholde omsorgsfulde og trygge rammer, båret af anerkendende kommunikation (ICDP), en fast struktur som skaber forudsigelighed og tryghed for de 0-2 årige. Børnene skal begynde, at lære, at jeg er en blandt flere andre børn. Børnene begynder at lære, at jeg er en blandt mange og det pædagogiske personale italesætter børnenes glæde ved hinanden og lære børnene, at handle på hinandens følelser ved at sætte ord på børnenes følelser bl.a. med henblik på, at børnene lærer sig empati og understøtter børnenes indbyrdes relationer.	0-2 år Det pædagogiske læringsmiljø skal her sikre, at børnene lærer at være en del af fællesskabet. Dette gøres bl.a. ved, at det pædagogiske personale organiserer situationer hvor barnet er med til at give og modtage og hvor det er naturligt, at barnet giver ting videre og hvor børnene lærer, at hjælpe andre. Dette gøres f.eks. i leg hvor legetøjet bliver delt, eller børnene venter på tur for at få noget legetøj et andet barn leger med. Det kan være ved spisning, hvor børnene på tur deler madpakker ud og på den måde lære, at hjælpe hinanden og lære, at skiftes eller ved voksenstyret aktiviteter som f.eks. højtlesning. Det pædagogiske personale er gode rollemodeller gennem anerkendende kommunikation (ICDP) og ved, at positionere sig i de tre læringsrum i legen (foran, ved siden af, bagved).
3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>	3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>

Pædagogiske mål for alsidig personlig udvikling

Mål 1 Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.	Mål 2 Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.
<p>0-2 år Børnene kommer hjemmefra og skal til, at vænne sig til at være adskilt fra mor og far. Børnene skal lære at være en del af noget større, det vil sige kunne indgå i forskellige grupperinger og tage hensyn til andre.</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø vil understøtte, at børnene begynder at lære om separation og genforening og, at det er ufarligt at bevæge sig væk fra den voksne og gå på oplevelser og være undersøgende og nysgerrige. Det er vigtigt, at det pædagogiske personale organiserer sig så vidt det er muligt ved, at børnegrupperne har faste, nærværende og stabile voksne. Det pædagogiske personale skal være tæt ved børnene på gulvet, lege borte tit lege og hele tiden holde sig for øje, at arbejde med, at fremme muligheden for en god tilknytning og det gode samspil.</p> <p>Ved 2 årsalderen skal børnene begynde, at lære, at give udtryk for egne behov og det pædagogiske personale guider og støtter børnene til, at udtrykke hvad de gerne vil og er på den måde lydhør overfor børnenes ideer og inddrager deres perspektiv. Dette</p>	<p>0-2 år Samspil, relationer og tilknytning er afgørende for alle børns trivsel og udvikling.</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal organiseres således, at børnene oplever rytmen i dagen og, at det pædagogiske personale arbejder på en måde som giver forudsigelighed, overblik og tryghed.</p> <p>Det pædagogiske personale skal arbejde med at have fokus på, at skabe tilknytning til det lille barn. Det pædagogiske personale skal give det lille barn mulighed for at knytte sig ved, at vise interesse og omsorg for det lille barn. Vise glæde og entusiasme, så det lille barn bliver set og bekræftet. Når det lille barn signalerer behov for nærhed og trøst, skal det besvares med omsorg f.eks. ved at tale roligt til barnet, løfte det op og evt. kramme. Reager sensitivt på barnets behov. På den måde arbejdes der b.la. på, at børnene knytter sig til det pædagogiske personale.</p> <p>I det pædagogiske læringsmiljø er der ligeledes fokus på samspillet. Her er det vigtigt, at det pædagogiske personale er sensitive og besvarer børnenes behov og ideer. På den måde stimuleres børnenes sociale, følelsesmæssige og kognitive udvikling. Det er vigtigt, at det pædagogiske personale er i stand til at se og forstå det enkelte barns intentioner og behov. I</p>

gør sig gældende i forbindelse med pædagogiske aktiviteter, rutiner og leg.	denne aldersgruppe kommunikerer børnene på mange måder (kropsholdning, ansigtsudtryk og tonefald). Når det pædagogiske personale arbejder med det gode samspil, bruges egen krop til at kommunikere med. Det vil sige der kommunikerer både med det verbale og det nonverbale. Der signaleres glæde og omsorg gennem krop, ansigt og stemmeføring.
3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>	3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehaveafdelingen.</i>

Pædagogiske mål for kultur æstetik og fællesskab

<u>Mål 1</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.	<u>Mål 2</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.
0-2 år Det pædagogiske læringsmiljø skal sikre, at børnene får indsigt og begynder, at lære om traditioner. Vi vil introducere og give børnene mulighed for at møde og få kendskab til de danske traditioner som jul, påske og fastelavn. Vi vil ligeledes være nysgerrige på, at få kendskab til de børn som har andre kulturelle rødder og deres traditioner og værdier, og introducere og fejre nogle af disse højtider som f.eks. Eid festen som er	0-2 år I det pædagogiske læringsmiljø vil børnene løbende igennem hele dagen møde og introduceres og begynde at lære forskellige sange og sanglege med fagter og bevægelser. Det pædagogiske læringsmiljø vil sikre, at der er både planlagte forløb med dialogisk læsning hvor bøger vil blive introduceret. Grupperummene vil i deres indretning have bøger til rådighed og på den måde give børnene mulighed for selv, at søge inspiration og oplevelser i forskellig litteratur og billedbøger.

<p>en muslimsk højtid. Vi vil inddrage forældrene og sparre med dem omkring deres kultur og traditioner.</p>	<p>Det pædagogiske læringsmiljø vil sikre, at børnene lærer at tegne og male og grundfarverne introduceres og læres. Vi vil begynde at arbejde finmotorisk med forskellige materialer som f. eks, at klippe, klistre, modellervoks og store perler (ved 2-årsalderen) med mere. Det pædagogiske læringsmiljø vil med introduktion af forskellige materialer have fokus på det sanselige og skabende i hverdagen og motorisk og kunstnerisk aktivere børnenes sanser og følelser.</p>
<p>3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehavet afdelingen.</i></p>	<p>3-5 og 5-6 år <i>Læs om børnehaveteamet tanker om- og udmøntning af dette læringsmål, i børnehaveteamet lære plan for arbejdet i børnehavet afdelingen.</i></p>